

Лілія прэтыжна і АСТАТВА

Год выдання 37-ы
№ 21 [2278]
12 сакавіка 1968 г.
Аўторак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНнікаў БССР

Да твайго юбілея, Рэспубліка

РЫХТУЮЦЬ ТКАЧЫ

Самадзейныя калектывы вытворчых участкаў Мінскага тэкстыльнага камбіната рыхтуюць тэматычныя вечары, прызначаныя 50-годдзю Беларускай Народнай Рэспублікі. Нарадзіліся першыя тэматычныя вечары. Прадзіўныя пейзажы тэматычнага прадстаўлення, куды ўвайшлі ўраўні з п'ес З. Самуіліна «Паліна», «Ветнама перамога», «Брэдзіна ірландка» і іншых, на сцэне ў ілюстрацыі па вершы А. Кішчэна «На самавольскім білет».

СУСТРЭЧЫ У «ШЯНЕРЫ»

Мінскі кінатэатр «Пячэра» сумесна з гармоніямі ЛІСМІ праводзіць самавольскія нісуботы «Тэма героі, Беларусь», прысвечаныя юбілею рэспублікі. У праграме сустрачкі з Героімі Савецкага Саюза, са знаменітымі людзьмі сталіцы — прагляды новых мастацкіх фільмаў.

КІНА- ЛЕКТОРЫЙ

«Мая Радзіма» — так называецца кіналекторый, арганізаваны ў клубе «Брэсцкія чыгуначнікі». У яго праграме — лекцыі, выпускі вусных часопісаў, прагляды дакументальных і навукова-папулярных фільмаў, прысвечаных юбілею Беларускай ССР.

ІМ ЁН ПРЫСВЯЧАЕ СВАЕ ПЕСНІ

На Мінскай студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў да юбілея рэспублікі будзе створаны шэраг кінастужак — партрэтаў нашых сучаснікаў: рабочых, арыстатаў, каласнікаў, вучоных, якіх сваёй працай, сваімі справамі праславілі родную Беларусь. Пачаўся здымаць адзін з фільмаў гэтай серыі — «Кампазітар Яўген Цікоціц».

НАРАДЖЭННЕ «ЛЯВОНІХІ»

За апошні час у Беларускай філармоніі нарадзілася некалькі налектываў і эстрадных брыгад. Новымі праменямі азаяла слава такіх нашых «эстрак» атрады, як В. Вуляч, Н. Багулаўская, А. Астранічкі, В. Бурковіч, М. Шмеліч, брыгад заслужаных арыстатаў БССР Р. Дзідэвіч і М. Шышка. Беларускія арысты сёння выступаюць у Маскве і Ленінградзе, Сібіры і на Далёкім Усходзе. Толькі наўдана нашы цымбалы гукалі ў Індыі і Непале, Бірме і Канадзе...

Творчыя пошукі працягваюцца... У філармоніі даўно вышывалі ідэю аб стварэнні Беларускага музычнага эстраднага рэвю.

У рэспубліканскіх пакоях ішла эксперыментальная работа. Рэжысёры шукалі, як лепш расставіць «баявыя» парадкі спевакоў, танцоўраў, музыкантаў, правяралі, якія кожны нумар «загукаць» на сцэне. Не ўсе атрымлівалася адразу. Тое, што добра выходзіла ў класе, не заўсёды «ўспрымалася» ў глядзельнай зале.

Але вось дні цяжкай і захапляючай работы засталіся заду. Новы астрадны ансамбль нарадзіўся. І ў «метрычным» запісе філармоніі музычнае рэвю атрымала імя «Лявоніха».

Хто ж удзельнічае ў гэтым вясёлым эстрадным паказе?

Есць тут і сталыя арысты. І моладзь. М. Халейніч і С. Машнінскі, вядомыя як сьпевакі, выступаюць у новым ансамбле — вядучы, выканаўца інтэрмедый і музычных фелетонаў. Заслужаны арыстат БССР Г. Мартынаў, Е. Іванова, Л. І. Родзіны, Е. Яўкубаў, Б. Багдануў пакажуць «артыстычныя» танцы, хараграфічныя сцэны «Паліна», «Добры дзень, мая!», «Народ Ветнама перамога!». Ну і, вядома ж, у праграме Іскрыстая, багдэра, вэчна моладзь «Лявоніха».

Праініцыя выконвае народныя песні заслужаная арыстка РСФСР М. Селіванова. Арыганальныя нумары падрыхтаваў жанглер А. Дудкін. Суправоджае праграму музычны ансамбль, у якім гукаць цымбалы і баяны.

Рэжысёр музычнага рэвю «Лявоніха» заслужаны арыстат БССР Ю. Ужаніч, балетмайстар С. Рэст, хормайстар заслужаны арыстат БССР А. Білібін, кампазітар І. Лучанюк. У бліжэйшы час на экраны нашых гарадоў Савецкага Саюза з'явіцца афіцыйна, якія запрасяць аматараў музыкі на сустрачку з беларускім эстрадным рэвю.

Ванальны кватэрт «Нарачаніна»
Фота В. КІСЛЯВА

ДОМІК НА Д СВІСЛАЧУ

А ДРАЗУ было відаць, што чалавек гэты ніколі раней не быў у Мінску — ані памінута пайшоў у пасажыраў аўтобуса:

— А гэта што, а гэта?..

— Яны тлумачылі з неспакой горадзіцу:

— Гадзініцавы завод, політэхнічны інстытут... Плошча Якуба Коласа, паліграфкампанія... Плошча Перамогі...

— А гэта — драўляны домік сярод гмазаў?

— Дом-музей Першага з'езда перты.

— Ой — усклікнуў гасць...—Вось тут і быў з'езд!.. Трэба зайсці...!

Услед за ім я накіроўваўся да невялікага доміка над Свіслачу.

Гэта было напярэдадні самадзейнага юбілею з дня адкрыцця Першага з'езда РСДРП, у пахмурны сакавіцкі дзень. Роботніцкі музей прымаў гасцей з Гродна. Стаяўшы дыханне, слухай і мы расказвалі экскурсаводам. Слухай і я мога разу чуць, знаёмы і лаўіў сябе на думцы, што тут, у доме Першага з'езда, ты нібы зноў сустракаўся сам насам з яе Вялікай Гісторыяй.

На адным са стэндаў фатаграфіі старога Мінска. Правяніцкі горад. Дух-троххваларыяныя кваліфікацыі дамы ў цэнтры, драўляныя хаты мяшчан, напружаная граць на ўскраінах... У адным з нерытмических між іншымі дамоў, які арандаваў чыгуначны служачы П. В. Румянцаў, і сабраў-

РОЗДУМ У ДАРОЗЕ

Поезд толькі што адшоў ад перона Мінскага вакзалу. У вагоне ціха і ўтульна. Ледаць чуць пахнутыя колі, і пад гэты стук кіліць у сон. Але я не сплю, нават не драмлю — адважыўся думкамі, успамінаю.

Мяне чакаюць сустрачкі з сельскімі гледацкамі і слухачамі, новыя цікавыя знаёмствы. Што на гэты раз дэвалюцыя ўбачыць, што на доўга запыдае ў душы? У мінулае гаспадарылі пазейкі даявоныя пабочныя ўсягана...

За апошнія гады ў калгасе пабудавана яма дэмаў культуры, клубы, бібліятэкі. У большасці выпадках—гэта дэмаўны будынкі, узведзеныя па апошніх праектах, выступаючы ў іх, забываецца, што ты не ў сталіцы, не ў вялікім абласным горадзе.

Але бывае і інаша.

Па дарозе з Гродна на Сідзілаў ёсць вёска Жытоўка. Калгас «Варданы» пабудавалі тут вялікі Дом культуры. Сцэна яго абсталявана дрэзна: некалькі пампачан пад століца асяляюцца не так тавары, як патрыціцы арысты і толькі пераходзяць гледзкам.

Іншы раз мы не магі нават распрануцца, падрыхтавацца да выхда. А было, што акрабавы з'езд астрадны канцэртнай брыгады не магі паказаць свае нумары: замінала нізкая стэль. А колькі хвілак на курныя ножкі, якія чамусьці называліся брыгаднымі клубамі, дэвалюцыя лабачыць у Нясвіжскім раёне, у прыдзяпоўскіх вёсках на Лубячыні...

Я ўспомніў артыкул старошні калгасі «Перамога» Баранавіцкага раёна А. Мацкоўскага, змешчаны ў «Літаўтары» і мастацтвам 16 лютага. У ім выказана нямала добрых думак і спрыяльных заўваг па рабоце калгасных клубы. Але з некаторымі я пагаджацца не магу. Кіруючы праслаўленага калгаса, напрыклад, усур'ва лічыць, што ў вёсках патрэбны клубы ўсяго на 100—250 месцаў — усёроўна, маўляў, людзі ў іх не ходзяць, а вялікі прафесіянальны калектыв не дэпартаваўся, каб прыехаў выступіць.

Прабачце, але як выступаць у клубе на 100—200 чалавек, скажам Дзяржэўнаму народнаму хору БССР, Дзяржэўнаму аркестру народных інструментаў ці аркестру танцаў са складанымі дэкарацыямі? У такі клуб у лепшым выпадку згодзіцца зехаць толькі невялікая астрадны брыгад філармоніі, гэта — паперша. А па-другое, калгас «Перамога» ўсёго на 250 месцаў, у той час, як адных працаздольных у калгасе паўтысячы. А куды падзецца пенсіянерамі і чаму А. Мацкоўскі не пачынаў членаў сям'ю калгаснікаў? Колькі я ведаю выпадкаў са сваіх пазейкаў з мастацкай калектывамі, калі дэвалюцыя выступаць з вёска рама, каб можна было што-небудзь чуць і бачыць тым, каму не ўдалося ўзірнуцца ў клубы.

І, па-трэцяе, якія ж умовы для работы, для росту прафесіянальнага майстэрства ў калгасных калектываў? А я веру, што ў «Перамозе» з-

ПАМЯЦЬ СЭРЦА

— Ну, — задумавацца на момант ігар, — як Уладзімір Алоўнікаў, напрыклад, як Анатэй Пятроў. Так, так, я б хацеў, каб у такіх пэрсонах было створана нацыянальнага калектыва мелодычнасці, які ў Алоўнікава, «Радзіма, мая дарогая».

— Адуваецца, вядома прастае чопнік пахаў, прабаў? Вы адуваецца? Песня — гэта мелодыя. Такі былі тым будзе заўсёды, і ў гэтым перапанамы. Не можа быць песні без мелодыі. А калі такіх часамі цяпер з'яўляюцца — вынік інцы, інсудана надоўга. Але не думайце, што песню напісаць такіх чынак. Чынак напісаць добрую песню... Шынак песні пісаў Арназэд Астафеевіч. Вось гэта, шчырна, «Неба, неба, неба...» Або вось гэта...

На мяне абрушваецца насканд гукаў.

Без мелодыі няма песні...

Я прашу Ігара (я называю яго так з яго дазваляю аму ж усёго дэвалюцыі вёсем) расказаць аб сваёй творчасці, прыгавяраючы пры гэтым, што яго «Пячэра» сэрца ўдасцеўна вышэйшай уагараўна ў Усесаюзнам фелетонаў савецкай перты.

Ігар захапляўся на пачатку. Ён шчыра раздаваў апетыты талентамі, зноўчы, цікавы, але сабе ўсе стараўся некай абячыць.

— Я вядома ўжо, што Ігар збярэцца напісаць оперу, што опера гэта аб мелодыі, аб яе поўнага ў гэтых ваіны, і пятаюся пра яе.

— Так, чаму напісаць оперу. А хто не хоча? Усе хочаць.

Вяртаюся да песні.

— Якіх б песні вы хацеці пісаць?

ВІНШУЕМ З УЗНАГАРОДАЙ!

За плённую дзейнасць у галіне Беларускай савецкай культуры і ў сувязі з шасцідзесяцігоддзем з дня нараджэння Указама Прэзідыма Вярхоўнага Савета БССР пав. Бацька Аляксандр Мікалаевіч знагароджан Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

□ □ □

За шматгадовую плённую дзейнасць у галіне Беларускай савецкай культуры і ў сувязі з шасцідзесяцігоддзем з дня нараджэння Указама Прэзідыма Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

□ □ □

35 ГАДОУ
ТВОРЧАСЦІ

Днямі ў Дзяржэўнаму м'істакіму музеі БССР адкрылася выстаўка твораў заслужанага дзеяча мастацтваў рэспублікі Анатоля Дзяміянавіча Шыбіева, прысвечаная 35-годдзю творчай дзейнасці мастака.

Эскізы, накіды, пейзажы, вялікія алічныя пейзажы... Сярод іх — шырокавядомыя творы на гісторыка-рэвалюцыйную тэму, у цэнтры якіх вобраз У. І. Леніна, палотны «Есць такая партыя!», «Палонных владуць». Экспануюцца партрэты партызан, славуцкіх працаўнікоў Беларускай і пейзажы. Ім улегліва майстэрства перадаць перспектывы, паветра, святла, умёнае ўлаўчыв характэрнае для Беларускай прыроды.

Словы аказаліся прарочымі.

М. ЗАМСКІ.

ДОКУМЕНТЫ, ДОКУМЕНТЫ...

Пра з'езд у Мінску Уладзімір Ільіч Ленін дэвалюцыя ў маі 1898 года, калі быў у сшытку ў Шушанскім. Стары бальшэвік П. М. Ляўшынскі ўспамінаў, што Ленін з вялікай годасце завяў сваім бліжэйшым таварышам па «сшытку», што з гэтага дня ён член Рэспублікай сацыял-дэмакратычнай Рабочай партыі...

...Не закрываюцца дзверы невялікага дома ля Свіслачы. Я гляджу, як з захапленнем ад стэнда да стэнда павольна пераходзіць незнаёмы, які трапіўся мне ў аўтобусе. Не пераходжаю яго сустрачкі з жывой гісторыяй...

150 тысяч чалавек наведвала музей толькі летась. Суды прыходзіць людзі розных пакаленняў, розных прафесій. Каб можна было прасачыць шляхі, па якіх ехалі гасці, дык нітакі б, відаць, працягнуліся ва ўсе куткі Савецкага Саюза. Ды і не толькі Саюза. У кнізе водгукаў запісы, зробленыя на англійскай і іспанскай, арабскай і французскай, балгарскай і фінскай, польскай і немцаў мовах...

«У гэтым доме, дзе адбыўся І з'езд РСДРП, кожны пралетарый адчувае глыбокае хваляванне...» Подпіс — Марыя Тарэз. Запісы Тодара Жыўкава, Іосіфа Броз Ульбрыхта...

...Яшчэ раз акідаю позіркам «залу пасяджэнняў». Тут усё так, як было тады. Валікі стол з сям'яварам і гэзавай ляпай, макія пшоўшыя крэслы, этакірыя з кнігамі...

Вечарам 3 сакавіка 1898 года дэвалюцыя і сям'я Румянцаў сабраўся за сьвятковым сталом. Напэўналася сьпяваць рэвалюцыйныя песні, гаварыць ўхваляльныя прамовы. Ва ўсіх быў урачысты настрой.

Адным з апошніх быў тост гаспадарка кватэры П. Румянцаў: «Няхай дзіце, што нарадзілася ў гэтым доме, будзе моцным, як Геркулес».

Словы аказаліся прарочымі.

М. ЗАМСКІ.

Чысты аркуш нотнай паперы. Як чысты снег іх барэзана ў полі, на якую ішчы не ўпала першае зерне. Хвіліны — і загучыць мелодыя. Такі ён, першы кадр, зняты для будучага фільма.

Чысты аркуш нотнай паперы. Як чысты снег іх барэзана ў полі, на якую ішчы не ўпала першае зерне. Хвіліны — і загучыць мелодыя. Такі ён, першы кадр, зняты для будучага фільма.

Чысты аркуш нотнай паперы. Як чысты снег іх барэзана ў полі, на якую ішчы не ўпала першае зерне. Хвіліны — і загучыць мелодыя. Такі ён, першы кадр, зняты для будучага фільма.

ПАМЯЦЬ СЭРЦА

З Ігарам Лучанюком мы сустракаліся за кулісамі клуба імя Дзяржэўскага. У гэты вечар у клубе выступалі арысты толькі што створанага рэвю «Лявоніха», у іх праграме былі і песні маладага кампазітара.

Ён сядзеў ля піяніна. Побач стаяў халіст Ігар, каскі ардынавоныя са інструментам, што сьці тлумачыў яму. Я прыслухаўся да іх гучнага грымелі стрэл, дэлясы бамбы, плакалі дзіці... Апошні раз перад выхадом на сцэну рэвалюцыяналістамі панімаю «Народ Ветнама перамога»...

У час нязмураг пагадзіцца, вядома, не ўдалося. Толькі ў адначыніццэ ночы, калі ўсе разышліся і мы засталіся ў пустым рэспубліканскім рэвю, пачалася наша размова.

Стомленны і ўсклажэнны Ігар доўга маўчаў.

Потым зашарыў:

— Пішу, пішу ў счочныя песні. І не толькі песні... Іншы раз тэматычна, іншы раз не. Відаць, ва ўсіх такіх і гэта дзіць аб сабе чынак. Я ж, па сутнасці, толькі пачынаю. А ў нас чымалы таленавіты кампазітары — Глебав, Абеліч, Вагнер... І не толькі яны...

Ігар захапляўся на пачатку. Ён шчыра раздаваў апетыты талентамі, зноўчы, цікавы, але сабе ўсе стараўся некай абячыць.

— Я вядома ўжо, што Ігар збярэцца напісаць оперу, што опера гэта аб мелодыі, аб яе поўнага ў гэтых ваіны, і пятаюся пра яе.

— Так, чаму напісаць оперу. А хто не хоча? Усе хочаць.

Вяртаюся да песні.

— Якіх б песні вы хацеці пісаць?

ДОКУМЕНТЫ, ДОКУМЕНТЫ...

Пра з'езд у Мінску Уладзімір Ільіч Ленін дэвалюцыя ў маі 1898 года, калі быў у сшытку ў Шушанскім. Стары бальшэвік П. М. Ляўшынскі ўспамінаў, што Ленін з вялікай годасце завяў сваім бліжэйшым таварышам па «сшытку», што з гэтага дня ён член Рэспублікай сацыял-дэмакратычнай Рабочай партыі...

...Не закрываюцца дзверы невялікага дома ля Свіслачы. Я гляджу, як з захапленнем ад стэнда да стэнда павольна пераходзіць незнаёмы, які трапіўся мне ў аўтобусе. Не пераходжаю яго сустрачкі з жывой гісторыяй...

150 тысяч чалавек наведвала музей толькі летась. Суды прыходзіць людзі розных пакаленняў, розных прафесій. Каб можна было прасачыць шляхі, па якіх ехалі гасці, дык нітакі б, відаць, працягнуліся ва ўсе куткі Савецкага Саюза. Ды і не толькі Саюза. У кнізе водгукаў запісы, зробленыя на англійскай і іспанскай, арабскай і французскай, балгарскай і фінскай, польскай і немцаў мовах...

«У гэтым доме, дзе адбыўся І з'езд РСДРП, кожны пралетарый адчувае глыбокае хваляванне...» Подпіс — Марыя Тарэз. Запісы Тодара Жыўкава, Іосіфа Броз Ульбрыхта...

...Яшчэ раз акідаю позіркам «залу пасяджэнняў». Тут усё так, як было тады. Валікі стол з сям'яварам і гэзавай ляпай, макія пшоўшыя крэслы, этакірыя з кнігамі...

Вечарам 3 сакавіка 1898 года дэвалюцыя і сям'я Румянцаў сабраўся за сьвятковым сталом. Напэўналася сьпяваць рэвалюцыйныя песні, гаварыць ўхваляльныя прамовы. Ва ўсіх быў урачысты настрой.

Адным з апошніх быў тост гаспадарка кватэры П. Румянцаў: «Няхай дзіце, што нарадзілася ў гэтым доме, будзе моцным, як Геркулес».

Словы аказаліся прарочымі.

М. ЗАМСКІ.

РОЗДУМ У ДАРОЗЕ

Поезд толькі што адшоў ад перона Мінскага вакзалу. У вагоне ціха і ўтульна. Ледаць чуць пахнутыя колі, і пад гэты стук кіліць у сон. Але я не сплю, нават не драмлю — адважыўся думкамі, успамінаю.

Мяне чакаюць сустрачкі з сельскімі гледацкамі і слухачамі, новыя цікавыя знаёмствы. Што на гэты раз дэвалюцыя ўбачыць, што на доўга запыдае ў душы? У мінулае гаспадарылі пазейкі даявоныя пабочныя ўсягана...

За апошнія гады ў калгасе пабудавана яма дэмаў культуры, клубы, бібліятэкі. У большасці выпадках—гэта дэмаўны будынкі, узведзеныя па апошніх праектах, выступаючы ў іх, забываецца, што ты не ў сталіцы, не ў вялікім абласным горадзе.

Але бывае і інаша.

Па дарозе з Гродна на Сідзілаў ёсць вёска Жытоўка. Калгас «Варданы» пабудавалі тут вялікі Дом культуры. Сцэна яго абсталявана дрэзна: некалькі пампачан пад століца асяляюцца не так тавары, як патрыціцы арысты і толькі пераходзяць гледзкам.

Іншы раз мы не магі нават распрануцца, падрыхтавацца да выхда. А было, што акрабавы з'езд астрадны канцэртнай брыгады не магі паказаць свае нумары: замінала нізкая стэль. А колькі хвілак на курныя ножкі, якія чамусьці называліся брыгаднымі клубамі, дэвалюцыя лабачыць у Нясвіжскім раёне, у прыдзяпоўскіх вёсках на Лубячыні...

Я ўспомніў артыкул старошні калгасі «Перамога» Баранавіцкага раёна А. Мацкоўскага, змешчаны ў «Літаўтары» і мастацтвам 16 лютага. У ім выказана нямала добрых думак і спрыяльных заўваг па рабоце калгасных клубы. Але з некаторымі я пагаджацца не магу. Кіруючы праслаўленага калгаса, напрыклад, усур'ва лічыць, што ў вёсках патрэбны клубы ўсяго на 100—250 месцаў — усёроўна, маўляў, людзі ў іх не ходзяць, а вялікі прафесіянальны калектыв не дэпартаваўся, каб прыехаў выступіць.

Прабачце, але як выступаць у клубе на 100—200 чалавек, скажам Дзяржэўнаму народнаму хору БССР, Дзяржэўнаму аркестру народных інструментаў ці аркестру танцаў са складанымі дэкарацыямі? У такі клуб у лепшым выпадку згодзіцца зехаць толькі невялікая астрадны брыгад філармоніі, гэта — паперша. А па-другое, калгас «Перамога» ўсёго на 250 месцаў, у той час, як адных працаздольных у калгасе паўтысячы. А куды падзецца пенсіянерамі і чаму А. Мацкоўскі не пачынаў членаў сям'ю калгаснікаў? Колькі я ведаю выпадкаў са сваіх пазейкаў з мастацкай калектывамі, калі дэвалюцыя выступаць з вёска рама, каб можна было што-небудзь чуць і бачыць тым, каму не ўдалося ўзірнуцца ў клубы.

І, па-трэцяе, якія ж умовы для работы, для росту прафесіянальнага майстэрства ў калгасных калектываў? А я веру, што ў «Перамозе» з-

ПАМЯЦЬ СЭРЦА

— Ну, — задумавацца на момант ігар, — як Уладзімір Алоўнікаў, напрыклад, як Анатэй Пятроў. Так, так, я б хацеў, каб у такіх пэрсонах было створана нацыянальнага калектыва мелодычнасці, які ў Алоўнікава, «Радзіма, мая дарогая».

— Адуваецца, вядома прастае чопнік пахаў, прабаў? Вы адуваецца? Песня — гэта мелодыя. Такі былі тым будзе заўсёды, і ў гэтым перапанамы. Не можа быць песні без мелодыі. А калі такіх часамі цяпер з'яўляюцца — вынік інцы, інсудана надоўга. Але не думайце, што песню напісаць такіх чынак. Чынак напісаць добрую песню... Шынак песні пісаў Арназэд Астафеевіч. Вось гэта, шчырна, «Неба, неба, неба...» Або вось гэта...

На мяне абрушваец

ВОСТРАЎ У МОРЫ АСФАЛЬТУ

— БУДУЧАЕ ЗА БЕТОННАЙ ПЛІТКАЙ.— ГАВОРАЦЬ АРХІТЭКТАРЫ.— АЛЕ ДЗЕ Ж ЯЕ УЗЯЦЬ!

Усе ведаюць, што асфальт — не такое ўжо вялікае дасягненне нашага веку. Першае, ён гэта чыно і не прыкладнае ўжыванне ў сумесі з бензінавым гарам атручвае арганізм, асабліва дзіцячы, па-другое, у яго сумні колер, па-трэцяе, пры рамонце падземных камунікацый яго трэба прабіваць перфаратарамі, а пастаўленыя пасля рамонту латкі, вядома ж, не ўпрыгожваюць вуліцы. Дзе плюс да ўсяго адрамантаванае месца праз год зноў патрабуе рамонту. Таму вельмі ўжывальна гэтае пытанне аб ужыванні бетонных плітак.

Перавага плітак відавочная. Іх можна рабіць з накатаным узорам, рознакаляровымі, розных памераў, іх можна як хочаць укладваць, ствараючы свавольныя мазаніцы малонакі і гаюныя, яны не даюць шкодных выпарэнняў.

Улічваючы эстэтычны і гігіенічны перавагі пакрыцця бетоннымі пліткамі, нашы архітэктары шырока ўжываюць яго ў свае праекты, — гаворыць гаюны архітэктар «Мінскпраекта» Н. Шнігелман. — Пліткі неабходны ў мікрараёнах, на дзіцячых пляцоўках, на школьных дварах, ды, уласна, усюды. Але тое, што робіцца, — кропля ў моры...

Плітка патрабуе ўкатанай асновы, падспі-

і. Без гэтага яна ляжа крыва. Той-сэй адрозні і крычыць: «Ну, вось бачыце!» Але ж калі дом, лабудаваны без захавання тэхналагічных норм, рухне, дык ніхто не скажа, што наогул не трэба будаваць дамы.

З асфальтам, безумоўна, працэс, таму ад яго і не хочаць адмаўляцца. — Хочам, — нібы працягвае размову гаюны інжынер Мінскага гарадскога ўпраўлення камунальнай гаспадаркі і добраўпарадкавання І. Паўлюк, — але ў нас механізаванае прыбіранне вуліц. — Ён паказвае на шырокае тратуары Ленінскага праспекта. — Пусціце машыну, дык яна плітку ў гэвай пераворыць.

Спраўды, прыбіральныя машыны паспяваюць за гадзіну зрабіць столькі, што сотні дзённікаў не ўсправіліся б за ноч. Аднак трэба заўважыць, што машыны, якія зараз прыбіраюць тратуары, зусім не для гэтага прызначаны. Іх праектавалі для прыбірання дарожных пакрыццяў. Не тратуар іх пусцілі, так скажаць, «па беднасці», бо добрых легкаважкіх машын у нас проста няма.

— А як прыбіраюць Маршалкоўскую вуліцу ў Варшаве? — пытаюся я ў Паўлюка.

— Не ведаю. А вось у Вільнюсе па-старому — лапатай грабуюць...

Цяжка паверыць, што ў Прыбалтыцы жы-

ўмеюць лічыць, робяць насперак выгадае. Проста там, відаць, больш думаюць аб тым, што кожная рэч павіна выконваць свае функцыі. Тратуар прызначаны для пешаходаў, і праектаваць яго неабходна, зыходзячы з патраб пешаходаў, а не з таго, што па ім трэба пускаць шматтонныя машыны. Але адкінем агульны разважання — шырокае тратуары спраўды цяжка прыбіраць уручную. Але ж ёсць сотні вуліц з вузкімі тратуарамі.

— Вытворчасць пліткі — справа складаная, — уступае ў размову І. Болдзін, начальнік групы тэхнічнага нагляду гарадскога ўпраўлення па добраўпарадкаванню. — Патрабны спецыяльныя прэсы, а наша прамысловасць іх не выпускае. Не хапае і цэменту, неабходных вытворчых плошчаў. Няма сродкаў.

Выпускае плітку асфальтабетонны завод трэста № 15 Міністэрства прамысловага будаўніцтва БССР. За мінулы год тут выпушлі прыкладна 6500 штук. Калі ўлічыць памеры пліткі, то гэтыя тысячы замкнілі асфальт толькі на пяці кіламетрах тратуару трохметравай шырыні. Гэта нават не востраў сярод асфальтавага мора, а маленькі астравок. Па заўважках на 1968 год трэст павінен быў выпушціць плітак у чатыры разы больш, але...

— Няма базы! — коротка адказаў гаюны

інжынер трэста В. Яраў. — Мы робім яе вібраметодам з прапаркай, а добрую плітку можна атрымаць толькі па старой праверанай тэхналогіі, гэта значыць, метадам сухога прасавання. А прасаванне. Няма і спецыяльнай тэхнікі. Але, вядома, гэта будаўніцтва можна.

Заўважым дарчы, што пліткі выпускаюцца заводам не такіх ужо і дрэнных. Летась яны заслужылі заахвочванне на ВДНГ, дзе імі выклілі дарожкі перад рэстаранам «Колас». Саме ж важнае, што вібраметад дазваляе наладзіць вытворчасць плітак на любым бетонным заводзе ўжо сёння. І сёння робіцца, сёння намячана. Але толькі сёння-то. Прынцыпова пытанне не вырашана. І самы сумны вынік гэтага: пліткі па-рапейскаму выпускаюць у мікродозах толькі адно прадпрыемства, а архітэктары і будаўнікі патрабуюць іх усё больш і больш.

І вось старыя пліткі здымаюць і кладуць на іх месце асфальт — няма чым рамантаваць. Так здарылася ў Нясвіжы, у горадзе, дзе многа архітэктурных помнікаў, якіх санаторый, старажытных замак, дзе асфальт гораду зусім не да твару. Асфальтавыя дарожкі не гарманіруюць з прыродай, яны неадарэчныя ў дамах адпачынку і тым больш на бальнічных дварах...

Карцей калючы, ёсць тысячы месца, дзе трэба зняць асфальт і пакласці пліткі. І як паказаў вопыт трэста № 15, наладзіць іх выпуск не так ужо цяжка. У чым жа справа? Відаць, у інертнасці мыслення некаторых нашых гарадбудаўнікоў.

К. ТАРАСАЎ.

3 «ПЕРШАГА ПРЫЗЫВУ»

ДА 100-годдзя 3 ДНЯ НАРАДЖЭННЯ П. М. ЛЕПЯШЫНСКАГА

Рыхтуючыся да стагоддзя з дня нараджэння Ядвігі Ільіны Леніна, мы сяля захоўваем памяць аб тым, хто разам з правадником стварыў вялікую партыю камуністаў, — аб ветэране староў ленынскай гвардыі, бізнэжана мужных і стойкіх, верных ідэалам камунізма.

У горадзе ленынцэў першага прызыву быў і наш земляк Паншэлеймон Мікалаевіч Лепаўшчык. Нараліўся ён 12 сакавіка 1868 г. у вёсцы Студзень Клімавіцкага павета Магілёўскай губерні ў сям'і сельскага савішчыка. Пасля сканчэння Магілёўскай гімназіі паступіў у Пецярбургскі ўніверсітэт на фізіка-матэматычны факультэт. У 1890 г. за ўдзел у рэвалюцыйным руху быў выключаны з універсітэта і высланы з Пецярбурга, жыў у Пінску і рыхтаваўся да экзамену за поўны ўніверсітэцкі курс. Увосень 1891 года Лепаўшчык з'яўляўся ў Кіеўскім універсітэце і атрымаў дыплом наставніка. У 1895 годзе ён быў прызначаны за ўдзел у рэвалюцыйным руху. Пасля 14-месячнага зняволення яго выслалі на тры гады ва Усходнюю Сібір.

У гэты час Паншэлеймон Мікалаевіч раскрывае як выдатны публіцыст. Яго артыкулы, надрукаваныя ў ліберальных газетах «Сібірская жизнь» і «Енисей», былі насамрэч рэвалюцыйным зместам, калікалі на барацьбу. Ён цікавіцца літаратурай, шмат чытае. У адным з нумароў «Енисея» быў надрукаваны артыкул Паншэлеймона Мікалаевіча «Памяці М. Т. Памялюскага», прысвечаны трынаццацігодню з дня смерці аднаго з першых таленавітых прадстаўнікоў той слаўнай плеяды пісьменнікаў-рэвалюцыйцаў, якія, як і сёння Лепаўшчык, унеслі ў рускую літаратуру новыя погляды, новыя прыёмы, новыя традыцыі. «Мікалай Герасімавіч Памялюскі — падкрэсліў Лепаўшчык, — быў самым таленавітым палітыка-рэвалюцыйцам, які першы занад над рускім жыццём той вострой нощі, які потым у вопытных руках Глеба Успенскага агаляў столькі горкай і страўнай праўды ва ўсіх праявах рускай рэчаіснасці».

Пасля сямігодня Лепаўшчык станаўся агентам «Енисея», узначальвае адзін з гаюных іскраўскіх цытрав у Пекове. Ён піша шэраг карэспанданцыйных і «Іскру», дзе выкрывае дэспатызм і насілае царскіх страўцаў. У лістападзе 1902 г. яго зноў прыштурбуюць і паста некалькіх месяцаў турмы адпраўляюць на зняёмай ужо яму дарозе ва Усходнюю Сібір. А дзень ён бажыў у Швейцарыю і пад непасрэдным кіраўніцтвам У. І. Леніна адыдзе вялікую работу па скаіканню ПІ з'езда партыі.

Паншэлеймон Мікалаевіч быў таленавітым карыкатурыстам. У першую чаргу пападала ад яго меншавікам і іншым апартаментам. Шырока вядомы і ў Расіі і за мяжой яго карыкатуры «Сучасны Сізіф», «Марш і яго пень», «Як мышы ката хавалі». Дарчы, Лепаўшчык маляваў карыкатуры і пасля Кастрычніка. Высока цаніў іх А. М. Горкі. Аб гэтым сведчыць стары альбом Г. М. Патроў. «Не магч у успомініць, — піша ён, — аб адной сцэне на арганізацыйнай і дванадцятых гадах выступіў кнігі і гравор у Ленінскай бібліятэцы... На выступіў прышлі: А. М. Горкі і П. М. Лепаўшчык. Разглядаюць нейкія карыкатуры. Горкі раптам зварнуўся да Лепаўшчыка: «Што, зварнуў падазнену?» Паншэлеймон Мікалаевіч прамаўляў: «Ты, Горкі, заўваж: «А тыя карыкатуры я знаю, з'яўляюцца яны ў вас атрымаваюцца — з салю і першам».

Лепаўшчык — актыўны ўдзельнік трох рэвалюцый. Пасля Кастрычніка ён адыдзе вялікую работу ў Нарымаце асветы, загадвае аддзелам рэфармных школ, потым працуе намеснікам нархома асветы Туркестана, а з 1921 года ў Тістарце. Працуючы тут, ён напісаў шэраг прац па гісторыі

КПСС, за што яму была прысуджана ступень доктара гістарычных навук. Як жыў сведка дзейнасці У. І. Леніна, ён не мог не напісаць успамінаў аб геніі рэвалюцыі. Нарчы аб Леніне прысканты шыраасцю і павагай да правадыра.

На працягу трох гадоў Лепаўшчык кіраў Дзяржаўным гістарычным музеем, потым Дзяржаўным музеем рэвалюцыі. Актыўна выступіў П. М. Лепаўшчык ў перыядычных

навуковых артыкулах «Сібірская жизнь», «Каторга і ссылка», «Молодая гвардия» і іншых. У шостым нумары «Сібірская жизнь» артыкулы надрукаваў шыкавы артыкул «Маліка гнев», у ім найбольш стрэску адыдзе аналіз бесмертнай камедыі «Горы ад розуму». Пры гэтым аналіз адыдзе не ў адрыве ад сучаснасці. Аўтар, параўноўваючы вобраз Маўчальна з дзеямі ІІ Інтернацыянала, піша: «Маўчальна строга адраўнаваў два роды «любві» даку свайго шэфэ ён любіў «па службе», а прыгожую румяную Лізу па натуральнай прыкрасці. І савял-дэмакрат з ІІ Інтернацыянала «па службе» любіў маркскую тэорыю, але сапраўды сімпатычнае мае да румянай, бойкай капіталістычнай філасофіі». Літаратурна дзейнасць Салтыкова-Шчадрына ён прысвёў працу «Пераходы перыяду ў развіцці творчасці Шчадрына».

Многа ўвагі адыдаў П. М. Лепаўшчык адуцывочнаму творчасці Д. І. Пісарова. Пад яго рэдакцыяй выйшаў у свет поўны збор твораў гэтага выдатнага крытыка і публіцыста.

Паншэлеймон Мікалаевіч — аўтар шэрагу успамінаў аб старых бальшавіках, выдатных рэвалюцыйных. Яго першы навуковы артыкул з выкладу ладзельскага забойства ў 1923 годзе В. В. Вароўскага — чалавеча адыдкай мужнасцю, падлічыў У. І. Леніна. Выдатны артыкул «Чэрць веку на бальшавіцкім літаратурным пасту» прысвёў Лепаўшчык свайму сябру М. С. Альмінаву. Гэта выдатны успамінаў аб таленавітым публіцысц, літаратурным крытыку, загартаваным у барацьбе бальшавіку-ленінуцэ.

У 1924 г. П. М. Лепаўшчык напісаў аповесць «У Зеленыя», якая выйшла ў свет у выданстве «Прыбой» у Ленінградзе. Да цяперашняга часу заахвочыцца ў архівах Масквы і Мінска некалькі яго аповесцяў, аповесці «Пераход», «Пункт погляду», «Ж, каб не мілья», і інш. Будучы ў Пінску ў 1919 г. Паншэлеймон Мікалаевіч напісаў аповесць «Чарома па чорнаму». Яна павіна была ставіцца на сцэне самадзельнага калектыву, але станаўліваціна пераходзіла гэтаму. Да гэтага часу з-за шэрагу прычынаў не ўбачыў свету і яго адуцывочны рамач «Барышкі і творчасць». Аб гэтым яго 806 старонак машынапісу. Ён прысвечаны паказу жыцця бальшавіцкага народа ў першыя гады Савецкай улады, яго барацьбе з бандытызмам, за новую культуру ў бальшавіцкай вёсцы, за калектывную працу, за пераборку іскраўскіх сельскіх прапаўшчыкоў.

П. М. Лепаўшчык — аўтар шырока вядомага мемуараў «На лавароцкім востраве» і інш. Будучы ў гістарычнай паласе, прыналежаў з 80-х гадоў і заканчэння першай рускай рэвалюцыі. Кніга вытрымала чатыры выданні. Яна выйшла ў свет на балгарскай, кітайскай мовах.

Імя Паншэлеймона Мікалаевіча шырока вядома сярод працоўных. Ён быў ганаровым старшынём Аршанскага райнавуковага, яго імя названы школы, калгасы, вуліцы, у рэспубліцы ўстаноўлена Дзяржаўная прэмія ў галіне журналістыкі імя Лепаўшчыка. Ён заўсёды быў звязаны з роднай Беларуссю, горац адыткаўся на пісьмы землякоў, падтрымліваў з імі сувязь, дапамагаў у выправанні розных пытаньняў. У гады Вялікай Айчыннай вайны быў тэсна звязаны з партызанамі Беларусі, дапамагаў дараным баяцам і партызанам.

30 верасня 1944 года Лепаўшчык не стаў. Але ён жыў у нашай памяці. Яго кнігі вучыць савецкага чалавек пераадыдаць цяжкасці. Яго жыццё — прыклад для моладзі.

Р. БУЛАЦКІ,
кандыдат гістарычных навук.

Заўвагі на плях ГІСТОРЫЯ 3 ГЕАГРАФІЯ

Кніга «Белоруссия» — з навукова-папулярнай серыі «Советский Союз», што выдасца ў Маскве, адыдаваў масаваму чытачу. Заўважым адразу — многае ў ёй нам вельмі спадабаўся. Пачнем хача з таго, што рэцэнзенты звычайна пакідаюць на самы канец — з вонкавага выкладу, з афармілення. Яно — выдатнае. Кніга з густым звесткам, тут добра ілюстраваная (многа калярова), якасная папера. Няма ў нас ніякіх прэтэнзій да аўтараў кнігі там, дзе яны робяць агляд прыродных умоў, эканомікі рэспублікі. Гэтыя раздзелы напісаны з ведамінае справы. Ды яно і не дава: над томам прапавалі ленынцы географы Беларусі — В. Барзіна, В. Дзяміньшэў, К. Лукашэў, Ф. Марцінкевіч, С. Мельнічук, Н. Раманюк, А. Шклар і О. Якушка.

Аўтары зрабілі вельмі многа, сабраўшы і сістэматызаваўшы вялікі фактычны матэрыял па фізічнай географіі рэспублікі, з любоўю напісалі пра няяркую прыгажосць прыроды Беларусі, яе сінія азёры і шчыя бары. Многа даведзена чытач па гарады, сучасную прамысловасць, выскаржываюць сельскую гаспадарку рэспублікі.

Але ёсць у гэтай кнізе і «ахітэсава пята». Мы маем на ўвазе раздзелы, прысвечаныя культуры рэспублікі.

Хіба ў нас мала напісана пра культуру? — могуць запярэць аўтары. — Патрэбнае, колкі фактычнага матэрыялу.

Фактычнага матэрыялу — і часта вельмі цікавага — сапраўды многа. У кнізе прыводзіцца і лічы, і факты, што сведчаць пра шырокія гарызонты развіцця культуры і навукі Беларусі. І ўсё ж...

З 280 старонак кнігі літаратуры і мастацтва рэспублікі адыдзе на... дзе — крышчэць больш, чым навука і лічы. Але і гэтыя старонкі, які кажуць, не адліты з дошкі. Вынаходка выхаванна прывічана, выкладовы названы кніга і кінафільм. І ніякай спробы прааналізаваць, асынаваць развіццё літаратуры і мастацтва хача б у самых агульных рысах.

А колкі недарэчнасцей! Вы дарма будзе шукаць у кнізе, напрыклад, такі імя, як Цішка Гартны, Змітрок Вядуль, Янка Брыль, Аркады Куляшоў, Анатоль Вялючын... Па волі аўтараў яны выпалі.

У беларускіх савецкіх пісьменнікі залічаны Францішак Багушэвіч і Максім Багдановіч. Так, на старонцы 82 гаворыцца: «У савецкі час расквітнелі напыванальная літаратура і мастацтва. Усёй кніжцы вядомы імяна беларускіх пісь-

меннікаў і паэтаў Францішка Багушэвіча, Максіма Багдановіча, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Кандрата Крапіва, Пётруся Броўкі, Максіма Танка.

Вельмі нечакана і сьвярдзіцца, што мастакі В. Цішко, І. Ахрэмчык, Я. Зайнаў, Я. Красоўскі, У. Кудрынскі, скульптары З. Азгур, А. Бембэль і А. Глебуў належыць да больш малых.

А што гэта за беларуская опера «1812 год»? Відаць, мелася на ўвазе опера А. Багатырова «Надзежа Дурава». І г. д. і г. д.

Не пашанілаваў і кнізе і этнаграфію, апісваючы пабыт народа. І тут шмат памылак. Вось, напрыклад, у кнізе гаворыцца, што «Сучасную ўнутраную (да і вонкавую) абнаву сцен наша продкі рабілі вельмі рэдка. Крыху часцей бытавала абмаца пазу-падыбленны паміж бярэнямі. Аўтары робяць памылку, вызначваючы сьпіран як нежылы частку хаты. Сьпіран — гэта асобная гаспадарчая пабудова.

Да ліку найбольш характэрных элементаў традыцыйнага мужыцкага касцюма дарэвалюцыйных сялян Беларусі аўтары адносяць не лямпа, а боты. А між тым у кнізе ёсць калярова ўключка, і на ёй паказаны беларускі селянін у нацыянальным касцюме з лямпамі на пагах.

Але хопіць... Як здарылася, што ў такую сур'ёзную на задуме работу трапіла столькі памылак?

Тамашчыцца гэта вельмі проста. Усе аўтары кнігі — географы: серыя «Советский Союз» задумана як «геаграфічнае апісанне». Але калі «геаграфічнае апісанне» ўключае ў сябе і аспекты культуры і эканамічнага жыцця рэспублікі, дык, відаць, трэба было ўключыць у аўтарскі калектыв спецыялістаў іншых профіляў, або зрабіць рукапіс кнігі прадметам шырокага абмеркавання, бо, як відаць з кнігі «Белоруссия», географы нашы, на вялікі жаль, не вельмі добра знаёмы з сучаснай літаратурай і мастацтвам.

Ул. ІВАНОВ,
кандыдат гістарычных навук.

Маці (арт. П. Ротэр) і Янка (арт. В. Турмоўч).

У МІНСКУ, на мой погляд, адыдалася шынавая тэатральная паласе. ТЮГ паказваў прэміеру, якая адыдалася самым маленькім. Але кожны з нас, дарослых, калі яны даведзены пабыць на прадстаўленні «Цудоўнай дудкі» Вітала Вольскага, узрадуецца сустрачы з сапраўдным мастацтвам, са сваім маленствам, якое не бывае без казак.

«Цудоўную дудку» я бачыў яшчэ да ваіны ў Мінскім тэатры юнага глядача ў пастаноўцы Я. Мірочіва і ў Маскве, дзе беларускую казку ражысраваў Бэн Норд. Цяпер яе паставіў вядомы мастак тэатра Армен Грыгар'ян, які часам садзіцца за рэжысёрскі пульт кіравання — і робіць гэта, дарчы, не без поспеху.

Ёсць казі вядомых пісьменнікаў, у тым ліку, скажам, Яўгена Шварца, які прызначаны хутчэй для дарослых, чым для дзіцячых, бо ў іх досыць складаная філасофія. Песа-казка В. Вольскага «Цудоўная дудка» не прэтэндуе на глыбокую філасофію. Яна лабудавана на спрадвечнай тэме ўсіх казак свету — барацьбе свята і цемры, праўды і крывды. У ёй у поўнай меры і з драматычна-нарым майстарствам выкарыстаны крыльцы народнай творчасці. Фальклорныя матывы шырока выкарыстаны аўтарам не толькі ў пабудове і нампазіцы

сюжэта, але і ў мове дзючых асоб, у стварэнні сцэнічных характараў.

«Цудоўная дудка» вельмі сцэнічная і легка доходзіць да глядача. Барацьба простых працавітых людзей з рознымі хіцунцамі-панамі ды падпанамі — вось аснова сюжэта.

Рэжысёр А. Грыгар'янцу удалося стварыць моцны і дружны ансамбль выканаўцаў, які робіць увесь спектакль вельмі дэталым, з адным на ўсё яго кампанентах. Музыка Яўгена Глебава, таны ў пастаноўцы Сымона Дрэчэла, докаралі самаго Армена Грыгар'яна падпарадкаваны пастаноўчому плану, прадуманаму і натхнінаму. Уражваюць масавыя сцэны, у якіх адыдаў агульна жыццё ў ўдзельніцтвах у падзеях, а не з'яўляюцца статычным фонам, які мы часта бачым у спектаклях таго ж ТЮГа.

Добрыя словы трэба сказаць пра выкананне ролі маладога хілачэка-паступка Янкі В. Турмоўч, студэнт-выпускніком Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута. Вядома, яшчэ яшчэ патрабуецца ад яго сталага майстар-

КАЗКА-ПЕСНЯ МАЛЕНСТВА

«ЦУДОЎНАЯ ДУДКА» В. ВОЛЬСКАГА НА СЦЭНЕ ТЭАТРА ЮНАГА ГЛЕДАЧА

ствы, якое набываецца вопытам, але ўжо зараз нельга не парадавацца яго шыраасцю, непазрэднасцю, сапраўднаму захопленню ролі. Малады акцёр прычынае ўвагу глыбокай верай у тое, што ён робіць на сцэне, наглядчы на неверагоднасць сітуацыі. В. Турмоўч жыў у вобразе паступка Янкі, і глядач яму верыць. Ён любіць Янку за іонавую свежасць, прыбавінасць нацыянальных рыс характара, за яго шыраасць. Але маладому акцёру нельга заспакоіцца на першым поспеху, яму трэба яшчэ пра ўваць над эласцічнасцю сваіх рухаў, над сімпанічным словам, хача (не ў прыклад іншым студэнтам, выпускнікам тэатральнага інстытута) у В. Турмоўча добрая дысцыпліна.

Прыемнай партнёркай у спектаклі стала яму Л. Горцава — ролі Марыны. На вядомым прафесійным узроўні выкананне ролі маці Марыны П. Ротэр і бацькі — К. Санкевіч. Сцэны з іх удадлам радуюць рэалістычнай праўдай у паказе жыцця сцяны.

напрыклад, лепш скарэктаваць словы і таны ўводзіць інтэрмедый. Слаба распрацавана сцэна з Велікам на лесу. Выходзячы з сатырычнага плана ў паказе негатыўнага вобразаў, акцёр В. Шыміенка, каб прыбавіць страху, які наганяе на пахлаўліваў Веліка, рычыць і раве ў пустое надвор. Пры гэтым, каб паказаць пустахонства Веліка, які стаяць толькі сваім знешнім выглядкам, а па сутнасці пусты, як бочка, знойдзены добра. Але прадзвіццё было б яму крычаць якаяз у бочку, а не ў шырапатрабуа-скае надвор.

У спектаклі ёсць лічы і не да канца раскрытыя сцэны і некаторых неапрацаваных дзеячым месца. (Ады дзючэнка, поўная захаванія ад спектакля, усё ж папяталася ў сваёй маці: «Мама, чаму яны з яго смяюцца?» Гэта ў сцэне, дзе асмюецца дачка і сыны смяюцца з Янкі).

Але ўсё гэта — прыватныя няудачы шынага і ярынга спектакля па казку, поўнай паэзіі.

Б.Г. РАМАНОВІЧ.

СЕМІНАР ХАВАЛЬНІКАЎ МУЗЕЙНЫХ СКАРБАЎ

У Пінску праішоў семінар музейных работнікаў. На ім сталі пытанні вавіна-патрыятычнага выхавання моладзі, навукова-даследчай і абразавальнай работ, абмяркоўваліся вопыт захавання і фондах матэрыялаў.

На першым пытанні выступіў начальнік Цэн-

этнографічнага матэрыялу ў экспазіцыях краязнаўчых музеяў. Вопытам работ падзяліўся намеснік дырэктара Дзяржаўнага краязнаўчага музея Беларусі П. Лавіна, загадчык аддзела музея Вялікай Айчыннай вайны Р. Фатумас, навуковы супрацоўнік Інстытута музейнага ведаў і аховы помнікаў Міністэрства культуры РСФСР В. Турмоўч і інш.

Сёння Эдуард Валасевічу спаўняецца 30 гадоў. Праўдзіна Саюза пісьменнікаў Беларусі ізаірвала юбілейнае прытаніне, у дым гаворыцца:

«Даргі Эдуард Станіслававіч Вітам шбе, нашага таварыша па лру, у дзень тваёй «круглай Рэдакцыі» газеты «Літаратура і мастацтва» шыра далучаецца да гэтага вівананія.

ЭДУАРД ВАЛАСЕВІЧУ — ПЯЦДЗЕСЯТ ГАДОЎ

даты, тваёго пшідзесцігоддзі. Шмат ужо гадоў ты працуеш у нашай літаратуры, у яе сатырычным цэку, шмат кніг на тваім творчым рахунку. Чытач па вартасці адыдаў твае дасціпныя вершы, байкі, гумарэскі, аднаактовыя камедыі. Ведае шбе і юны чытач, якому ты падарваў цікавыя казі і вершы.

Жадаем, Эдуард Станіслававіч, каб і надалей не прытулялася твае сатырычнае лро, каб і надалей твае творы вучылі чытача смяляцца з усёго таго, што варта смеху, што замінае нам у працы і жыцці. Добрага здароўя табе і новых творчых здатынаў.

ЗБРОЯЙ САТЫРЫКА

Калі я думаю пра творчасць сатырыка, прыгадваецца такі выклад. Прапавіў я тады ў рэдакцыі адной мінскай газеты. Вечарам, у час дзюжурства, дзюжыты прынеслі з друкарні гранкі байкі Эдуарда Валасевіча «Новая мятэ», Хіхікіулі, далі пацягваць. Хоць і прывічана, імя «герою» ў байцы не ўваіналася, а адроз паказаў, пра каго яна. І пакуль выйшаў нумар «Вожыка», гэтую байку вядла

